

Vattenfall Services Nordic AB - SIKAM

Personlig skyddsutrustning

Instruktion VS-IN-00031

Konfidentialitetsklass : C1 - Public

Utgåva nr 6, giltig fr.o.m. 2020-12-15

Sammanfattning

Instruktionen beskriver VSN:s krav kring användande av personlig skyddsutrustning i syfte att korrekt personlig skyddsutrustning ska användas när omständigheterna så kräver. Instruktionen är också en del i VSN:s uppfyllande av Arbetsmiljöverkets föreskrifter kring personlig skyddsutrustning, AFS 2001:3.

Innehåll

1	Introduktion	3
1.1	Syfte	3
1.2	Omfattning	3
1.3	Målgrupper.....	3
1.4	Definitioner och förkortningar	3
2	Genomförande	5
2.1	Krav på användning av skyddsutrustning.....	5
2.2	Tilldelning av skyddsutrustning inom VSN	6
2.3	Utbyte av skyddsutrustning.....	7
2.4	Inköp av skyddskläder och personlig skyddsutrustning.....	7
2.5	Undantag från obligatorisk användning av personlig skyddsutrustning.....	7
3	Kontrollpunkter för intern uppföljning	7
4	Referenser	7
4.1	SIKAM-referenser	7
4.2	Övriga referenser.....	8
5	Revisionshistorik	8

Bilagor:

- Bilaga 1: Tilldelning av personlig skyddsutrustning
- Bilaga 2: Exempel på lämplig personlig skyddsutrustning

1 Introduktion

Denna instruktion ingår i Vattenfalls Services Nordics ABs ledningssystem, SIKAM. Vattenfalls Services Nordics AB benämns vidare VSN i dokumentet.

Dokumentägare: Hedenskog Lars (GS-L), godkännare av dokument: Svensson Dag (GS).

1.1 Syfte

Instruktionen beskriver VSN:s krav kring användande av personlig skyddsutrustning i syfte att korrekt personlig skyddsutrustning ska användas när omständigheterna så kräver. Instruktionen är också en del i VSN:s uppfyllande av Arbetsmiljöverkets föreskrifter kring personlig skyddsutrustning, AFS 2001:3.

1.2 Omfattning

Denna instruktion gäller för all verksamhet inom VSN i operativ miljö, dvs administrativ verksamhet i kontorsmiljö, eller liknande, är undantagen. Likaså är färd och vistelse i täckta, landgående, fordon undantagna om inte omständigheterna särskilt kräver viss personlig skyddsutrustning.

Finns särskilda anvisningar enligt lag eller myndighets föreskrift, apparat eller anläggning, gäller dessa före denna instruktion. Dock ska alltid tillräcklig skydds nivå råda vida arbetets utförande.

1.3 Målgrupper

Målgrupp	Innebörd
Chef HSSEQ	Dokumentägare
Arbetsmiljöchef	Dokumentansvarig
Linjechef	Ansvarar för implementering och uppföljning i egen organisation
Projektledare, BAS-P- och BAS-U-handläggare, Site-ansvarig, Etableringsansvarig, Elanläggningsansvarig, Elsamordningsledare,	Ansvarar för implementering och uppföljning i berörd organisation.
Anställd personal	Ta del av och efterleva instruktionen
Inhyrd personal	Ta del av och efterleva instruktionen
Entreprenör och annan extern aktör under uppdrag av VSN	Ta del av, implementera i berörd del av verksamhet och efterleva instruktionen.
Besökare	Ta del av och efterleva instruktionen i relevanta delar

1.4 Definitioner och förkortningar

Uttryck / förkortning	Definition
VSN	Vattenfall Services Nordic AB
Arbetsplats, tillfällig arbetsplats	Med arbetsplats och tillfällig arbetsplats avses plats eller platser där arbete ska utföras, håller på att utföras eller har blivit utfört under VSN:s styrning och ledning.
BAS-P-/BAS-U-handläggare	Utförare av byggarbetsmiljösamordning under projektering/utförande.
Elektriskt arbete	Arbete på eller nära en elektrisk anläggning, såsom koppling, säkringsbyte, provning och mätning, felsökning och reparation, utbyte/ändring/utvidgning, uppförande, underhåll, besiktning.
HR-BP	HR Business Partner; VSN:s befattning för stöd i personalfrågor.
Riskbedömning	Värdering av identifierad risk. Riskbedömningsdokumentet inkluderar ofta också val av lämplig åtgärd samt datum för uppföljning.
Riskhantering	Samlingsbegrepp för att identifiera riskkällor och bedöma risker för människor, egendom eller miljö, samt att skapa en handlingsplan med åtgärder för att begränsa risker till acceptabel nivå.
Terränghjuling	Terränghjuling är en benämning som används om andra terrängmotorfordon än snöskotrar. Terränghjulingen har hjul och används på barmark. Terränghjulingen kallas även fyrhjuling eller sexhjuling och är anpassad för körning i terräng.
Terrängskoter	Samlingsbegrepp för terränghjuling och snöskoter. Fordon utan karosseri.
Snöskoter	Snöskoter är en benämning som används om terrängskotrar som är avsedda för att köras på snötäckt mark och som är försedda med band och medar.

2 Genomförande

Alla anställda, inklusive tillfälligt anställda, inhyrdpersonal, konsulter, anlidade entreprenörer och andra externa aktör under uppdrag av VSN ska informeras om och följa nedanstående regler.

2.1 Krav på användning av skyddsutrustning

Val av riskreducerande åtgärder hanteras i verksamhetens obligatoriska riskhanteringsarbete i enlighet med VSN:s rutin för riskhantering VS-IN-00013 och Arbetsmiljöverket olika föreskrifter gällande riskhantering. Vid arbeten där det inte är möjligt att eliminera risk helt, eller minska risk till acceptabel nivå med kollektiva lösningar, ska personlig skyddsutrustning användas för att minimera risken för personskada. Observera att riskhanteringen kan visa på att andra skyddsåtgärder än användande av skyddsutrustning kan behöva vidtas för att uppnå en acceptabel skyddsnivå, till exempel byte av arbetsmetod eller tidpunkt för arbetets utförande. Viss grundläggande personlig skyddsutrustning är alltid obligatorisk enligt nedan.

Den personliga skyddsutrustningen tillhandahålls av arbetsgivaren.

Användaren ansvarar för att skyddsutrustningen används, underhålls och förvaras enligt tillverkarens instruktion så att funktion, skyddseffekt och hygieniska standard bibehålls.

VSN:s krav gällande personlig skyddsutrustning:

- **Hjälm** (EN397) (s.k. industrihjälm) med knäppt 3- eller 4-punkts hakrem ska alltid bäras. Lämpligen är hjälmen också märkt "LD" (bättre sidstyvhet), "440Vac" (elektrisk isolering) och "20°/-30°" (stark kyla).
- **Skyddsskor** (EN345) med tåhätta och spiktrampskydd ska alltid bäras.
- **Varselkläder** (EN471) minst klass 2 ska alltid bäras. Vid arbete intill vägar eller arbetsplatser där fordonstrafik förekommer ska varselkläder (EN471) klass 3 bäras.
- **Heltäckande skyddsklädsel** ska bäras vid alla typer av arbetsuppgifter innanför dörr eller driftstängsel i driftsatta starkströmsanläggningar (driftrum). Avvikelse i form av kortbyxor eller T-shirt är inte tillåtet.
- **Heltäckande skyddsklädsel** som har **flamskydd** (EN14116) och är **ljusbågstestade** (EN61482) ska bäras vid alla typer av elektriskt arbeten. Avvikelse i form av kortbyxor eller T-shirt är inte tillåtet, även om dessa är flamsäkra.
- **Ljusbågstestade handskar, visir och skyddshuva** eller liknade (EN 61482) ska bäras vid kopplingsarbeten i spänningsförande anläggningar och där genomförd riskhantering visar att det föreligger risk för ljusbåge.
- **Skärskyddshandskar** (EN 388) ska användas där riskbedömning visar på risk för skärskador på händer. Obs att det finns kombinerade skärskydds- och ljusbågstestade handskar som även motstår kemikalier.
- **Ögonskydd** (EN166) ska alltid bäras. Antingen i form av skyddsglasögon eller hjälmvisir. Vid användning av vinkelslip används skyddsglasögon av korgmodell.
- **Hörselskydd** (EN352) ska alltid medtagas. Hörselskydd ska användas när risk att överskrida Arbetsmiljöverkets gränsvärden föreligger eller när riskhantering identifierat risk för bullerskador, samt i övrigt när höga ljud förekommer eller kan uppträda plötsligt.

När hörselskydd med inbyggd möjlighet till uppspelning av ljudmedia, t.ex. musik och talbok, får denna funktion inte användas så att förmågan att uppfatta larm, signaler och varningsrop påverkas, eller i övrigt påverkar uppmärksamheten. Detta gäller även fristående mediaspelare och hörlurar.

- **Andningsskydd** (CE märkt andningsskydd enligt någon av EN-standarderna) ska alltid bäras där risk för exponering för skadlig gas, aerosol eller damm föreligger i nivå över gränsvärde, alternativt där myndighet föreskriver eller rekommenderar andningsskydd. Modell av andningsskydd och filtertyp ska väljas utifrån arbetssituation och aktuellt skadligt ämne.
- **Flytväst** (EN ISO 12402-2) ska alltid bäras vid arbete invid strömmande eller djupt vatten om inte fullständiga tekniska skyddsanordningar finns. Vid låga vattentemperaturer, ska sjöräddningsdräkt (EN ISO 15027-1)(så kallad "flytoverall") användas.
- **Vid arbete med motorsåg**, ska hjälm med visir och hörselskydd, skyddsstövlar/kängor med sågskydd (EN ISO 17249), skyddsbyxor med sågskydd (EN381-5) och sågskyddshandskar (EN381-7) bäras samt varselkläder på överkroppen. Visar riskhanteringen på ett behov av sågskydd även på överkroppen (EN381-11) ska sådan bäras.
- **Fallskyddsutrustning.** Personlig fallskyddsutrustning ska användas där risk för fall till lägre nivå överstigandes 2 m föreligger. De ingående delarna i fallskyddsutrustningen ska var tillverkade och märkta enligt de EN-standarder som gäller för de respektive delarna. Återkommande besiktning och kontroll ska ha utförts enligt regelverk. Utbildning i användande av personlig fallskyddsutrustning är ett krav för användning.
- **MC- eller mopedhjälm** godkänd för trafik i Sverige enligt TSFS 2017:94 (UN ECE nr 22) ska alltid bäras vid färd med terrängskoter.

Undantag från användning av skyddshjälm av typen MC- eller mopedhjälm

Enligt 9§ TSFS 2017:94 kan den som i lokalt distributions-, service- eller anläggningsarbete färdas ett flertal kortare sträckor i följd inom ett område, och som mellan varje sådan sträcka måste lämna fordonet för att fullgöra arbetet, behöver inte använda skyddshjälm. Undantaget gäller när en skyddshjälm enligt TSFS 2017:94 gör det avsevärt svårare att utföra arbetet eller ökar risken för skada. Vid dessa undantag ska i stället EN397-märkt hjälm, s.k. "industrihjälm" användas. Skyddshjälm enligt TSFS 2017:94 ska dock användas vid färd till eller från området där arbete utförs.

Enligt 10 § TSFS 2017:94 behöver inte skyddshjälm enligt TSFS 2017:94 användas av den som yrkesmässigt färdas flera kortare sträckor i följd inom ett område och behöver lämna fordonet efter varje sträcka för att utföra ett arbete som kräver att en annan hjälm används. Undantaget gäller även vid färd till och från ett område där sådant arbete utförs om den andra hjälmen används. Med annan hjälm menas inom VSN EN397-märkt hjälm, s.k. "industrihjälm".

Vid arbeten som innebär t.ex. okulär kontroll av anläggningar och då fordonet inte lämnas för att utföra andra arbetsuppgifter i anläggningen ska skyddshjälm enligt TSFS 2017:94 alltid användas under färd.

2.1.1 Tillfälliga besökare

Tillfälliga besökare på arbetsplatser ska alltid bära hjälm (EN397) med knäppt 3- eller 4-punkts hakrem, skyddsglasögon och minst varselväst klass 2 (EN471) på överkroppen.

Övrig skyddsutrustning anpassas efter behov och bestäms av avdelningschef eller elsäkerhetsledare, alternativt av BAS-U om arbetsplatsen är ett bygg- eller anläggningsarbete.

2.1.2 Disciplinära åtgärder

Den som bryter mot dessa regler kan varnas och/eller avvisas från arbetsplatsen.

Avvisning innebär att personen omedelbart ska lämna arbetsplatsen.

Disciplinära åtgärder kan vidtas om anställd i VSN bryter mot anvisade regler för användning av personlig skyddsutrustning. Vid åtgärder kontakta HR-BP i VSN.

2.2 Tilldelning av skyddsutrustning inom VSN

En grundtilldelning av skyddsutrustning tilldelas anställda inom VSN en gång som bastilldelning enligt bilaga 1. Denna bastilldelning är baserad på en genomsnittlig nivå.

Respektive chef ska inventera och bedöma riskerna i förekommande arbeten inom sin verksamhet för att säkerställa att personalen har den skyddsutrustning som omständigheterna kräver.

Den utrustning som tilldelats vid tidigare tillfällen och som har bibehållna egenskaper och fyller sin funktion, ska räknas in i denna bastilldelning.

Skyddskläder ska hanteras enligt tillverkarens rekommendationer för att behålla sina egenskaper och funktion. Skyddskläder ska ingå i tvättrutin enligt avtal med tvättleverantörer.

2.3 Utbyte av skyddsutrustning

När skyddsutrustningen föråldrats och inte har fullgod funktion eller skadats och inte kan anses ha betryggande skyddsegenskaper, ska den bytas ut med ny likvärdig eller med andra egenskaper om så krävs enligt följande:

- Enligt överenskommelse mellan medarbetare och närmaste chef.
- Då utrustningen vid egenkontroll bedöms som bristfällig och inte uppfyller ställda krav
- Då anlita tvättleverantör bedömer att skyddskläderns skyddande egenskaper försämrats eller plaggen anses förbrukade.

2.4 Inköp av skyddskläder och personlig skyddsutrustning

Allt inköp av skyddskläder och skyddsutrustning ska ske genom avrop från Vattenfalls gällande avtal med leverantör.

2.5 Undantag från obligatorisk användning av personlig skyddsutrustning

I situationer där personlig skyddsutrustning kan innebära fara, ergonomisk risk eller där arbetsuppgiften inte går att utföra under användande av skyddsutrustningen kan undantag från användandet medges. En förutsättning för undantag är att riskbedömning visar att det är möjligt att avvara den personliga skyddsutrustningen för den specifika arbetsuppgiften i den specifika situationen, och att behovet av undantaget är betydande, samt att undantaget inte bryter mot myndighetsföreskrift eller annat regelverk VSN har förbundit sig att följa. Sådant undantag beslutas av BAS-U-handläggare, om det avser ett bygg- eller anläggningsarbete, och i övriga fall av VSN:s affärsområdeschef. Undantag kan bara ges för specifik arbetsuppgift på ett specificerat område och för en begränsad tid. Obligatorisk personlig skyddsutrustning ska åter användas så fort de angivna förhållandena i undantaget inte råder.

3 Kontrollpunkter för intern uppföljning

Uppföljning sker vid internrevision och i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Om denna rutin är felaktig eller inte efterlevs hanteras detta enligt VS-IN-00017 Avvikelse-hantering.

4 Referenser

4.1 SIKAM-referenser

Dokument-ID	Titel
VS-IN-00013	Riskhantering inom Kvalitet, Arbetsmiljö, Miljö och Säkerhet.
VS-IN-00017	Avvikelsehantering.

4.2 Övriga referenser

Dokument/resurs	Beskrivning
AFS 2001:3	Användning av personlig skyddsutrustning.
TSFS 2017:94	Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddshjälm.

5 Revisionshistorik

Utgåva nr	Ändringar	Godkänd av
6 giltig fr.o.m. 2021-12-15	Tillagt krav på ögonskydd och skärskyddshandskar, samt förtydligande om sågskydd på överkropp. Kraven har generellt förtydligats och EN-koder är tillagt. Undantag från MC-/mopedhjälm har förtydligats. Tidigare Bilaga 2 utgår. Tidigare Bilaga 3 är ny Bilaga 2.	Dag Svensson
5 giltig fr.o.m. 2020-03-17	Uppdaterad dokumentmall.	
4 giltig fr.o.m. 2016-11-01	Krav på personlig skyddsutrustning vid arbete i driftrum samt heltäckande klädsel vid kopplingsarbeten då risk för ljusbåge föreligger.	
3 giltig fr.o.m. 2016-03-01	Krav på skyddshjälm vid färd med terrängskoter. Bilageförteckning med dokumenttitlar uppdaterad. Bilaga 2 uppdaterad. Ny bilaga 3, Exempel på lämplig personlig skydds-utrustning.	
2 giltig fr.o.m. 2014-08-30	Ny dokumentmall. Krav på användning av skyddsutrustning. Den obligatoriska riskhanteringen kan medföra att andra skyddsåtgärder vidtas vid behov. Godkänd hjälm och skyddsskor ska alltid bäras på alla arbetsplatser eller tillfälliga arbetsplatser.	
1 giltig fr.o.m. 2013-09-25	Ersätter TT-IN-00031. Krav på användning av skyddsutrustning. Krav för, inhyrd personal, anlitate entreprenörer, konsulter och anställd personal. Tillfälliga besökare. Disciplinära åtgärder.	